

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

1 oktober 2024

Kenmerk

Z/24/070831 / D/24/157560

Portefeuillehouder

Jacques Rozendaal

Portefeuille

Werk & Inkomen

Opsteller

Tideman, Wietske

Onderwerp

Noodopvang en Spreidingswet

Kennisnemen van

De stand van zaken rondom noodopvang aan de Bleek en uitruilafspraken met de gemeente Oudewater in het kader van de Spreidingswet.

Inleiding

In juni is [de raad geïnformeerd](#) over de komst van noodopvang aan de Bleek 1 in Woerden voor de duur van 1 jaar (D/24/148766). Inmiddels is de noodopvang ca. een maand geopend. We geven de raad graag een update hoe de eerste weken zijn verlopen.

Daarnaast willen we de raad graag toelichten hoe het college invulling gaat geven aan de Spreidingswet en wat daartoe wordt aangeleverd bij de provincie. Ook de beoogde uitruilafspraken met de gemeente Oudewater in het kader van de taken rondom asielopvang en huisvesting statushouders lichten we in deze raadsinformatiebrief toe.

Noodopvang aan de Bleek 1

Op 24 juni 2024 [is de raad geïnformeerd \(D/24/148766\)](#) over de komst van noodopvang aan de Bleek voor 200 asielzoekers voor de duur van één jaar. In de zomerperiode heeft de Veiligheidsregio de locatie in gereedheid gebracht. Op 19 augustus ging de locatie open en verdeeld over de eerste week zijn 200 alleengaande mannen naar Woerden gekomen.

Samenstelling van de groep

De bewoners zijn tussen de 18 en 65 jaar. Het merendeel is uit Syrië gevlucht maar er zijn ook bewoners uit Jemen, Irak, Turkije, Sudan, Eritrea, Somalië, Nigeria en Gambia. Het COA gaat er vanuit dat de groep die er nu woont een stabiele groep is. Veel wisselingen worden niet verwacht. Op een enkeling na zijn de bewoners minder dan drie maanden in

Nederland. Zij hebben nog geen BSN en mogen niet werken en ook geen vrijwilligerswerk buiten de noodopvang doen. Een aantal spreekt Engels. Zij zetten zich in als tolk voor de andere bewoners. Ook is er een oud-statushouder uit Woerden (inmiddels genaturaliseerd) die regelmatig tolkt voor het locatiemanagement.

Aankomst en eerste dagen

De eerste dagen na aankomst op de locatie stonden in het teken van rust. Sommige bewoners zijn in de korte tijd dat ze in Nederland zijn al meerdere keren verplaatst. De eerste twee weken konden de bewoners niet zelf koken, maar kwam er een cateraar. Inmiddels kunnen de bewoners zelf koken. Potten en pannen hebben zij gekregen of zelf aangeschaft met een extra bijdrage van het COA. Voor de open AZC-dag op 28 september maken de bewoners hapjes uit ieder herkomst land voor de bezoekers.

Meedoen vanaf dag 1

De insteek van de gemeente is om de sociale basis in Woerden te gebruiken voor het ontwikkelen van een sociaal programma voor en met de bewoners van de noodopvang. Een sociaal programma wat als blauwdruk kan dienen voor het AZC dat in 2027 haar deuren opent. We hebben het COA benaderd om waar nodig financieel bij te springen.

Bijna gelijk na aankomst zijn sommige bewoners begonnen met het opknappen van het groen rondom de Bleek. Zij hebben in eerste instantie tuingereedschap kunnen lenen van de bureaus uit Oekraïne. Later heeft een oproep van "Wij zijn Woerden" tuingereedschap en tuinmeubels voor de opvang opgeleverd. Er is nu een tuincommissie van bewoners. Samen met het Biodiversiteitsteam van Duurzaam Woerden kijken zij welke planten zij kunnen zaaien die voor de sluiting van de opvang in 2025 geoogst kunnen worden. Verder wordt de komende tijd onderzocht op welke wijze we inwoners die al mogen werken, daarbij kunnen helpen. We spreken onder andere met Technohub als het gaat om de oriëntatie op werk.

Andere activiteiten

- Nederlandse les: Twee betrokken vrijwilligers geven samen met de dagcoördinatoren van de Veiligheidsregio Utrecht een paar keer per week Nederlandse les voor een groep van ongeveer 35 bewoners. Om de lessen meer structuur te geven wil het Groene Hart medio oktober starten met Nederlandse les aan de bewoners. Deze lessen worden gegeven in de opvang door vrijwilligers van de bibliotheek.
- Sport: Op het terrein aan de Bleek 1 wordt regelmatig een balletje getrapt en op het parkeerterrein wordt getrimd. Verder maakt een aantal bewoners dankbaar gebruik van het trimparcours in wijkpark Molenvliet om hun conditie op peil te houden en hun hoofd even leeg te maken. Om sportactiviteiten een vast onderdeel van het dagprogramma te maken hebben we contact gezocht met Het Beweegteam. Middels het Beweegteam wil Sportlust '46 eventueel, op tijden dat de voetbalvelden niet gebruikt worden, een veld beschikbaar stellen voor de bewoners van de Noodopvang. Er zijn een paar bewoners die in hun geboorteland vrij hoog gevoetbald hebben. Zij willen hun vaardigheden bijhouden en als het lukt de voetbalteams in Woerden versterken. Er wordt nog gepraat over de voorwaarden voor de velden maar een van de voorwaarden zou kunnen zijn dat de bewoners van de noodopvang helpen met het bijhouden van de velden en het omliggend groen. We kijken verder nog of bewoners gebruik kunnen maken van een fitnessschool tegen gereduceerde kosten.
- Cultuur en creativiteit: Er is binnenkort een afspraak met het Cultuur Platform Woerden. Met hen willen we onder meer kijken hoe we de aanwezige talenten op de opvang in kunnen zetten voor het verfraaien van de noodopvang. De bewoners zijn op de woensdagmiddagen welkom in het Stedsmuseum Woerden voor het bezichtigen van de tentoonstellingen.
- Vrijwilligers en spullen: De kerkelijke gemeenten in Woerden hebben samen met de locatiemanagers een groepsapp opgezet. In de groepsapp worden spullen aangeboden en oproepen voor vrijwilligers uitgezet voor bijvoorbeeld taalwandelingen.
- Naast de activiteiten die samen met Woerdense organisaties worden georganiseerd zijn er ook in de opvang zelf activiteiten die de dag structuur geven. Zoals al gezegd is er een tuincommissie. Verder maken de bewoners steeds meer zelf schoon in de opvang, zoals de gangen, slaapkamers en gemeenschappelijke ruimten. De keukens, douches en toiletten worden nog schoongemaakt door een professioneel schoonmaakbedrijf uit Woerden. Dit bedrijf heeft hiervoor Oekraïense ontheemden in dienst genomen. Dagelijks is er een inloopspreekuur door de dagcoördinatoren van de VRU. Zij helpen met het vertalen van brieven van de IND en andere instanties. Iedere dinsdag houden het COA en Vluchtelingenwerk Nederland inloopspreekuur. Bewoners kunnen daar terecht met vragen over hun procedure, juridische bijstand, leefgeld en andere zaken. Voor de ontspanning zijn er schaakspellen, een kleine pooltafel en andere spelletjes gedoneerd.

Veiligheid

Op de locatie zijn iedere dag 5 bewakers aanwezig. Twee diensten van 12 uur van beveiligers en een beveiligers die tussen 10 uur 's ochtends en 10 uur 's avonds buiten rond de parkeerplaats loopt en regelmatig met omliggende bedrijven en omwonenden een praatje maakt om te kijken of er klachten zijn. Er is een wekelijks veiligheidsoverleg. Aan dit overleg nemen de wijkagent, BOA's, locatiemanager, gemeente, beveiliging van de noodopvang en van de Oekraïne opvang en het sociaal beheer van de Oekraïne opvang deel. Er zijn tot nu toe geen incidenten gemeld. De bewoners van de Oekraïne opvang hadden in het begin enige geluidsoverlast omdat bewoners en de beveiliging van de noodopvang 's avonds veel buiten telefoneerden. In onderling overleg is dit opgelost.

Ervaringen van Gemeentelijke Opvang Oekraïense Ontheemden

De Oekraïense ontheemden in de naastgelegen opvang waren in het begin huiverig voor de komst van de noodopvang met 200 mannen. We hebben besloten de beveiliging voor hen op te schalen zodat er ieder uur van de dag iemand aanwezig is (sociaal beheer tijdens kantooruren en beveiligers tussen 17.00 en 9.00 uur). Nu de eerste maand rustig is verlopen, heeft het sociaal beheer de bewoners gevraagd of de beveiliging op de Oekraïne opvang kon worden afgeschaald naar het oorspronkelijke niveau. Een overgrote meerderheid antwoordde dat zij hier geen probleem mee hadden. Met een enkeling wordt apart gesproken over gevoelens van onveiligheid en wat de gemeente kan bijdragen aan het verminderen van dit onveilige gevoel.

Betrokkenheid van de omgeving en eerste klankbordgroepbijeenkomst

Omwonenden van de noodopvang zijn in juni via een brief huis-aan-huis geïnformeerd over de komst van de noodopvang. Deze brief is voor de verzending van het persbericht verspreid. In de brief zijn de omwonenden uitgenodigd voor een inloopavond over de noodopvang. Daarnaast zijn alle inwoners van Woerden geïnformeerd via artikelen op de informatiepagina en woerden.nl. Hierin stond ook de uitnodiging voor de inloopavond. Het persbericht is door verschillende media opgepakt en heeft geresulteerd in een artikel in onder andere het AD Groene Hart, Woerden0348, Het Kontakt – De Woerdense Courant en RTV Utrecht. Naar aanleiding van de artikelen heeft een klein aantal inwoners reacties geplaatst op [Denkmee.woerden.nl](https://denkmee.woerden.nl). Dit heeft ook een paar extra leden in de klankbordgroep opgeleverd.

Via de klankbordgroep kunnen inwoners hun zorgen, vragen en ideeën met de gemeente en de locatiemanager delen. Een eerste bijeenkomst vond plaats op 10 september jl.. Er waren 7 deelnemers aanwezig. De nadruk lag op veiligheid en de organisatie van dagbestedingsactiviteiten met vrijwilligers. We verwachten het verslag begin oktober via [Denkmee.woerden.nl](https://denkmee.woerden.nl) te kunnen delen, nadat het eerst met de deelnemers is gedeeld. Er wordt een rondleiding door de noodopvang gepland voor de klankbordgroep.

Op 28 september doet de noodopvang mee aan de Open AZC dag. Geïnteresseerden kunnen tussen 13.00 – 16.00 uur een kijkje nemen en zien hoe het leven in de noodopvang eruit ziet. De bewoners koken die dag en zorgen zo voor een hapje en een drankje voor de bezoekers. Inwoners zijn 2 keer via de informatiepagina en 1 Instagram verhaal uitgenodigd voor de middag.

Spreidingswet en afspraken over uitruil van taken

Sinds 1 februari 2024 is de Spreidingswet van kracht. Deze wet heeft als doel om te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van asielopvang over provincies en gemeenten. De komende twee jaar (tot 1 februari 2026) is er een landelijke capaciteitsopgave van 96.000 plekken voor heel Nederland. Deze capaciteitsopgave is indicatief verdeeld over gemeenten, op basis van inwoneraantal en welvaartscijfers van gemeenten. Voor Woerden is de indicatieve opgave 337 plekken, waarvan 29 plekken geschikt moeten zijn voor minderjarige asielzoekers.

De gemeente Woerden wil met de plannen voor asielopvang aan de Bleek, de noodopvang en tijdelijke opvang die daaraan voorafgaat, invulling geven aan de Spreidingswet.

Coördinerende taak van de provincie

De provincie heeft een coördinerende taak in het realiseren van de asielopgave in de provincie (8.207 opvangplekken voor de provincie Utrecht in totaal). Voor 1 november 2024 doet de Commissaris van de Koning bij de Minister van Asiel

en Migratie verslag uit van de wijze waarop de provincie uitvoering gaat geven aan de Spreidingswet. Hierin wordt ook aangegeven welke inspanningen gemeenten in het verleden rondom dit dossier hebben geleverd en in het geval dat niet aan de indicatieve opgave wordt voldaan, welke (harde) plannen en afspraken een gemeente heeft om asielopvang te realiseren in de nabije toekomst.

Inspanningen van de gemeente Woerden in het verleden, nu en in de toekomst

De huidige cyclus van de Spreidingswet loopt van 1 februari 2024 tot twee jaar daarna, 1 februari 2026. Omdat de reguliere asielopvang aan de Bleek naar verwachting pas in 2027 opent, voldoet Woerden in deze eerste cyclus van de wet dus niet aan de verplichtingen. Dat betekent niet dat de gemeente Woerden geen bijdrage levert. De plannen voor opvang aan de Bleek zijn inmiddels vastgesteld en ook in het verleden heeft Woerden inspanningen gedaan:

- In 2015 heeft de gemeente in het kader van crisishulpverlening 150 vluchtelingen opgevangen in een sporthal in Woerden
- In 2016 heeft COA onderzoek gedaan naar de mogelijke vestiging van een asielopvanglocatie in Woerden. Uiteindelijk zijn de plannen niet doorgegaan omdat COA deze capaciteit aan plekken niet nodig had.
- In de gemeente was tussen 2016 en 2022 een tussenvoorziening voor de huisvesting van 52 statushouders in 'De Stadspoort'
- Na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne heeft de gemeente twee locaties voor gemeentelijke opvang geopend voor de opvang van 200 Oekraïense ontheemden, deze locaties zijn nog steeds in gebruik. Ook worden er sinds het begin van de oorlog ontheemden opgevangen door particulieren in de gemeente.
- Er zijn concrete plannen voor de realisatie van een reguliere en duurzame asielopvang. Op 1 oktober jl. heeft het college besloten tot het ondertekenen van een bestuursovereenkomst met COA. Hierin staan afspraken voor asielopvang voor de duur van maximaal 15 jaar, voor maximaal 400 asielzoekers.
- Sinds medio augustus 2024 is een tijdelijke gemeentelijke opvang geopend voor de duur van één jaar. Hier worden 200 asielzoekers opgevangen.
- Vanaf het eerste kwartaal 2025 worden nog eens ca. 100 asielzoekers opgevangen in tijdelijke woningen, voor de duur van 2 tot 3 jaar, tot aan de opening van de reguliere opvanglocatie.

Uitruilafspraken met de gemeente Oudewater

In de plannen voor asielopvang aan de Bleek zit een overcapaciteit ten opzichte van de indicatieve opgave die de gemeente Woerden heeft. Er wordt namelijk rekening gehouden met een capaciteit van 400 asielzoekers vanaf 2027, waar Woerden een indicatieve opgave heeft van 337 opvangplekken. De Spreidingswet geeft de mogelijkheid om taken rondom asielopvang in samenwerking met andere gemeenten uit te voeren, als gemeenten daarover afspraken maken. Dat geeft mogelijkheden voor uitruil van taken met de gemeente Oudewater, die een indicatieve opgave heeft in te vullen van 65 opvangplekken.

Uitruil van statushouders en asielzoekers ligt voor de hand, waarbij Woerden de taak asielopvang van de gemeente Oudewater overneemt en Oudewater een aantal statushouders van de taakstelling van de gemeente Woerden huisvest. Om te bepalen wat een redelijke verdeelsleutel is, is naar een aantal voorbeelden uit het land gekeken (uitruil Utrechtse Heuvelrug met provincie Utrecht en Slidrecht met Alblasserdam. Beide voorbeelden kwamen op een verdeling uit van 1:1 over de duur van 5 jaar. In het geval Woerden en Oudewater gaat het om een verhouding van 65 asielopvangplekken tegenover 65 statushouders over 5 jaar (13 statushouders per jaar). Dit komt omdat asielopvang een tijdelijk karakter heeft en een statushouder inwoner wordt van de gemeente, met de daarbij horende verantwoordelijkheden.

De colleges van Woerden en Oudewater hebben op 3 september 2024 ingestemd met de uitruil van deze taken en het verder vastleggen van deze afspraken in een bestuursovereenkomst (D/24/154937). In deze bestuursovereenkomst worden de volgende afspraken verder uitgewerkt:

- Woerden neemt de totale (indicatieve) opgave van de gemeente Oudewater over vanaf het moment dat de reguliere opvanglocatie opent in 2027.
- De gemeente Oudewater huisvest, verdeeld over 5 jaar, 65 statushouders uit de taakstelling van de gemeente Woerden (13 statushouders per jaar). Na 5 jaar worden opnieuw afspraken gemaakt.
- Deze afspraken worden gemaakt op basis van de aantallen in 2024 en de op dat moment geldende wetgeving. Mocht wet- en regelgeving wijzigen, of aantallen in de nieuwe cyclus van de Spreidingswet en/of de taakstelling huisvesting statushouders zeer afwijken van 2024, dan is aanpassing van de afspraken – na besluit door beide colleges – mogelijk.
- Naar verwachting wordt de bestuursovereenkomst hierover dit jaar nog door beide colleges vastgesteld en ondertekend. De raad wordt daarna hierover geïnformeerd.

Kernboodschap

In augustus is de noodopvanglocatie aan de Bleek geopend, waar 200 asielzoekers verblijven. De eerste maand opvang is rustig verlopen en het sociaal programma en dagbestedingsactiviteiten worden langzaam opgebouwd. Er is overleg met de klankbordgroep over zorgen, vragen en ideeën voor asielopvang, zowel voor de noodopvang als voor de plannen die nu verder worden uitgewerkt.

De plannen voor asielopvang aan de Bleek, de noodopvang en tijdelijke opvang die daaraan voorafgaat, is de invulling die Woerden geeft aan de Spreidingswet. Ook heeft het college met het college van de gemeente Oudewater afgesproken dat er taken worden uitgewisseld. Woerden vangt, zodra de reguliere opvanglocatie opent, 65 asielzoekers op uit de opgave van Oudewater. Oudewater huisvest in ruil daarvoor 65 statushouders uit de taakstelling van Woerden, verdeeld over 5 jaar.

Financiën

De noodopvang wordt gefinancierd door COA en uitgevoerd door de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Kosten en ambtelijke inzet wordt vergoed door COA.

Vervolg

-

Bijlagen

-
